

РОЗДІЛ I. ТЕОРІЯ МОВИ

Костянтин Мізін

ORCID: 0000-0002-5216-6032

УДК 81'1:81'373.7–115:168.522

DOI: 10.31558/1815-3070.2024.47.1

АМБІВАЛЕНТНІСТЬ ЯК КРИТЕРІЙ КРОС-КУЛЬТУРНОЇ СПЕЦИФІКИ ЕМОЦІЙНИХ КОНЦЕПТІВ: ДАНІ АНГЛІЙСЬКОМОВНОГО Й НІМЕЦЬКОМОВНОГО ВЕБ-КОРПУСІВ

У статті за допомогою опрацьованої корпуснобазованої методики з'ясовано, що амбівалентність може бути одним із критеріїв визначення крос-культурної специфіки емоційних концептів (ЕК). Апробація методики здійснена на прикладі ЕК англосакс. JOY – нім. FREUDE і англосакс. SADNESS – нім. TRAUER, які репрезентують базові емоції радості та смутку. Залучення емпіричних даних веб-корпусів дало змогу верифікувати тезу, що позитивний JOY містить більше негативних смислів, ніж FREUDE, а негативний SADNESS, навпаки, частіше трактується позитивно, ніж TRAUER. Прикметно, що визначення показників оцінки найрелевантніших 20-ти концептних проксиматів смислової структури ЕК JOY – FREUDE і SADNESS – TRAUER не підтвердило цю тезу, оскільки отримані результати є дещо протилежними.

Ключові слова: емоційний концепт, культурний концепт, лінгвокультура, амбівалентність, еквівалентність, оцінка, мовний корпус.

Вступ. Одним із постулатів сучасної науки є положення про те, що світоустрій має дихотомічну організацію (пор. сприйняття індивідом об'єктивної дійсності крізь призму «отілеснених» орієнтацій (напр., ВЕРХ vs. НИЗ, ПРАВОРУЧ vs. ЛІВОРУЧ), соціокультурних опозицій (напр., СВІЙ vs. ЧУЖИЙ), міжкультурних опозицій (напр., КОЛЕКТИВІЗМ vs. ІНДИВІДУАЛІЗМ) і под.) (Mizin et al. 2023: 224). Дихотомічний світоустрій екстраполюється на внутрішній (ментальний) світ людини, динаміка якого залежить від перманентного балансування між протилежними сутностями. Таке балансування можна чітко простежити на прикладі поляризації емоційного світу індивіда (негативні vs. позитивні емоції) як одного зі складників його ментального світу.

На когнітивному рівні емоції – як базові, так і похідні (вторинні, соціальні) – репрезентують емоційні концепти (термін *emotion concept* за: Kövecses 1990; Wierzbicka 1999). Останні належать до культурних концептів (Goddard 2018; Mizin, Petrov 2017; Russell 1991; Underhill 2015), тому підсилення лінгвістичного аналізу ЕК за рахунок міждисциплінарного дослідницького інструментарію дає змогу розкрити особливості категоризації та концептуалізації об'єктивного світу представниками відповідних лінгвокультур. Виявлення культурної специфіки ЕК спирається на поширену серед adeptів когнітивної та культурної лінгвістик думку, що емоції отримують у процесі соціальної інтеракції індивідів соціо- й етнокультурні смислові відтінки, які впливають на їхнє вираження та сприйняття носіями різних мов і культур. Ця думка зазнала верифікації в цілій низці студій,

присвячених вивченню базових, похідних і культуроспецифічних емоцій (Mizin, Petrov 2021; Ogarkova 2013; Soriano 2015; Wilson, Lewandowska-Tomaszczyk 2017). Результати таких мовознавчих досліджень узгоджуються з висновками психологів про те, що сприйняття емоцій – навіть базових, які за своєю природою є універсальними, – дещо відрізняється у представників різних лінгвосоціумів (Doyle et al. 2021).

Оскільки людина завжди прагне до гармонізації свого внутрішнього світу, що передбачає пошук емоційного балансу у вигляді емоційної розрядки або емоційної рівноваги, це призводить до формування таких ЕК, негатив смислової структури яких може нівелюватися наявними в ній позитивними смислами, і навпаки. Подібні ЕК можуть бути як негативними, так і позитивними, що залежить суто від суб'єктивного сприйняття емоційної ситуації індивідом. Такі емоції називаються амбівалентними (Lomas 2017; Moss, Couchman 2012). Феномен останніх полягає в тому, що в них поєднується, а точніше змішується, позитивна й негативна оцінки. «Подвійність» (Bamberg et al. 1995) тих ЕК, які репрезентують амбівалентні емоції, може бути або прихованою у смисловій структурі цих ЕК, або явною, коли ця «подвійність» простежується в імені останніх. Яскравими прикладами прихованої та явної амбівалентності можуть слугувати англосакс. ЕК LONGING ‘порив; пристрасть; туга; жадання’ та нім. HASSLIEBE ‘сильний емоційний зв'язок між людьми, який через їхню дисгармонію або невідповідність балансує на межі ненависті та любові’: у першому переплелися смисли таких базових емоцій, як радість і смуток, а в другому – ненависть і любов (Holm, Greaker, Strömberg 2002; Stamenov 2004).

Деякі мови є більш гнучкими й креативними щодо омовлення амбівалентних емоцій (Fronhofer 2019; Stamenov 2004), тому амбівалентність може бути одним із критеріїв вивчення крос-культурної специфіки ЕК. Так, згідно з результатами однієї з праць, що присвячена амбівалентним ЕК, позитивний ЕК JOY ‘радість’ частіше виявляє негативне тлумачення у британських наративах, ніж його еквівалент FREUDE у німецьких, а негативний ЕК SADNESS ‘смуток’, навпаки, частіше трактується позитивно, ніж німецький еквівалент TRAUER (Fronhofer 2019: 245). З огляду на це метою пропонованої статті є верифікація результатів згаданого вище дослідження шляхом порівняння показників частотності та оцінки (негативні vs. позитивні смисли) найрелевантніших концептних проксиматів смислової структури ЕК JOY – FREUDE та SADNESS – TRAUER. Такі проксимати визначаються за допомогою мануального аналізу цифрових даних, отриманих у результаті автоматичного опрацювання широкого емпіричного матеріалу двох веб-корпусів: англійськомовного Intelligent Web-based Corpus (iWeb) та німецькомовного Webkorpus, що розроблений у межах проєкту Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache (DWDS).

Методика дослідження. Для пропонованої розвідки важливими в методологічному плані є такі положення:

1) оцінка як ключовий компонент чи не всіх теорій, які розглядають проблему природи емоцій, лежить в основі теоретичного й практичного осмислення

амбівалентних емоцій (Hershfield et al. 2013; Lomas 2017; Moss, Wilson 2014; Rees et al. 2013);

2) корпуснобазована методологія все більшою мірою залучається до вивчення культурних концептів. Серед adeptів корпусної лінгвістики сформувалася позиція, що тексти є не лише маніфестантами мовної системи, але й тих культурних умов і ситуацій, у яких вони породжені. Це дає змогу застосовувати корпуснобазовану методологію при розкритті характеристик певної культури. Існує, наприклад, можливість вивчення у мовних корпусах дистрибуції тих лексичних одиниць, які репрезентують культурно марковані концепти, з метою виявлення їхніх культурних смислів (Mizin et al. 2021: 75). При цьому корпусні дані забезпечують більш об'єктивний погляд на мову, ніж інтуїція (McEnery, Wilson 2001), бо вони є емпіричними, індуктивними та квантитативними. Тому такі дані значною мірою підсилюють результати й висновки мовознавчих студій (Tissari et al. 2019: 322). Особливою мірою це стосується тих досліджень, у яких здійснюється визначення актуального змісту імен культурних концептів, оскільки сьогодні мовні корпуси надають для цього широкі можливості. З цією метою можна, зокрема, здійснити аналіз типової сполучуваності таких слів у репрезентативних корпусах на основі вивчення їхнього контекстного оточення в конкордансних рядах і статистичних даних їхніх окурентних форм.

Методологічно важливим є також положення, що кожний ЕК, як динамічний ментальний конструктор, являє собою «коктейль» різноманітних смислів. Ці смисли вказують на зв'язки ЕК з іншими культурними концептами – емоційними, морально-етичними, соціокультурними та етнокультурними. Якщо відштовхуватися від факту, що в ЕК домінують емоційні смисли, то існує можливість визначити найрелевантніші серед них, тобто встановити найближчі концепти-кореляти або *концептні проксимати* (КП) (Mizin et al. 2021: 82). Ієрархія останніх у смисловій структурі певного ЕК може сформувати чітке уявлення про його зміст. Таку ієрархію можна унаочнити у вигляді списку. Порівняльний аналіз подібних списків, представлених у таблицях, може виявити досить непомітні подібності і відмінності у смислових структурах крос-культурних еквівалентів. КП можна встановити на основі частотності окурентних форм імен ЕК.

З огляду на викладене вище методика пропонованої праці передбачає реалізацію таких етапів:

1) формування вибірок дослідження (Табл. 1) на базі досить співмірних за технічними й змістовими параметрами (обсяг, розмітка, функції тощо) веб-корпусів англійської та німецької мов: iWeb, який містить 14 млрд слів, та Webcorpus (DWDS), обсяг якого складає більше 8.5 млрд слів;

2) порівняння ЕК JOY – FREUDE та SADNESS – TRAUER за показниками оцінки їхніх базових смислів (позитивні vs. негативні КП), а також за середнім значенням цих показників (Табл. 2).

Показники оцінки зіставляваних КП встановлюються в нашому дослідженні на основі даних, представлених у праці М. Бредлі та П. Ланга (Bradley, Lang 1999).

Слід зауважити, що згідно з концепцією нашої праці, ЕК та КП, що їх репрезентують, є культурними концептами. Це означає, що при крос-культурному вивченні цих концептів потрібно враховувати, що їхні назви можуть не мати повних еквівалентів у цільових мовах. Цей факт може певною мірою вплинути на результати дослідження, оскільки через відсутність списку німецьких слів з їхньою оцінкою, опрацьованих методом ANEW, у Табл. 2 подано дані англійських еквівалентів цих слів. Тому ці дані можуть бути дещо неточними. Проте для мети нашої розвідки така неточність вважається несуттєвою.

Результати дослідження та обговорення. Представлені далі вибірки (Табл. 1) являють собою список із 20-ти найчастотніших колокатів слів-запитів англ. *joy* – нім. *Freude* та англ. *sadness* – нім. *Trauer*. При створенні вибірок урахувалися показники частотності колокатів лише тих лем, які є назвами емоцій. Той факт, що ці лем об'єктивують найрелевантніші емоційні КП, є підставою, щоб уважати цей обсяг вибірок цілком достатнім для уявлення про основні смисли ЕК.

Таблиця 1

Найрелевантніші КП JOY – FREUDE і SADNESS – TRAUER (F – показник частотності окурентів слів-запитів *joy*, *Freude*, *sadness* та *Trauer*)

N	JOY		FREUDE		SADNESS		TRAUER	
	КП	F	КП	F	КП	F	КП	F
1	LOVE	9865	ERLEICHTERUNG	575	ANGER	2791	WUT	839
2	HAPPINESS	8048	STOLZ	532	JOY	1878	SCHMERZ	474
3	PRIDE	6550	LEIDEN	492	DEPRESSION	1765	ENTSETZEN	317
4	SORROW	4511	GENUGTUUNG	424	HAPPINESS	1692	VERZWEIFLUNG	306
5	PAIN	2815	TRAUER	380	PAIN	1585	BESTÜRZUNG	281
6	EXCITEMENT	2706	SCHMERZ	329	GRIEF	1499	ANGST	223
7	HOPE	2565	SPASS	318	FEAR	1384	FREUDE	220
8	PLEASURE	2311	HOFFNUNG	315	ANXIETY	1338	ZORN	207
9	SADNESS	1863	GLÜCK	305	FRUSTRATION	996	MITGEFÜHL	162
10	SATISFACTION	1484	LEID	279	SHOCK	871	SCHAM	159
11	FUN	1414	BEGEISTERUNG	267	GUILT	825	HOFFNUNG	154
12	PASSION	1372	ÄRGER	230	DISAPPOINTMENT	654	BETROFFENHEIT	145
13	DELIGHT	1230	LUST	214	DESPAIR	628	MELANCHOLIE	124
14	FEAR	1200	ENTTÄUSCHUNG	198	SORROW	599	EMPÖRUNG	119
15	GRIEF	1085	ANGST	194	LOVE	548	LEID	111
16	RELIEF	1048	FRUST	173	STRESS	546	TROST	86
17	GLADNESS	983	GENUSS	148	CONFUSION	491	ENTTÄUSCHUNG	83
18	GLORY	861	LIEBE	139	HOPELESSNESS	471	STOLZ	69
19	BLESSING	824	ZUFRIEDENHEIT	111	REGRET	396	LIEBE	61
20	ENTHUSIASM	779	FREUDE	107	DISGUST	390	DEPRESSION	60

Аналіз даних (Табл. 1) виявив, що у смислових структурах ЕК JOY – FREUDE еквівалентні 33 КП, що становить 82.5%. Це досить високий рівень еквівалентності культурних концептів навіть для близькоспоріднених лінгвокультур. Утім, в ієрархії КП цих ЕК помітні досить суттєві розбіжності. Ця ієрархія унаочнює релевантний асоціативний зв'язок JOY і FREUDE з іншими ЕК, за допомогою якого можна визначити, як представники відповідних лінгвокультур сприймають досліджувані ЕК у цілому. Якщо взяти, наприклад, перші п'ять КП – «вершину» ієрархії – ЕК JOY і FREUDE, то виявиться, що позитив англосаксонської радості «затмарюють» журба (КП SORROW) та біль (КП PAIN), натомість німецька радість є більш «страждальною»

(КП LEIDEN). Помітним є також більший позитив ЕК JOY порівняно з FREUDE. Цього позитиву надають англосаксонській радості її зв'язок із відчуттям тріумфу (слави), благоговіння та ентузіазму (КП BLESSING, GLORY, ENTHUSIASM).

На відміну від JOY – FREUDE, концепти SADNESS – TRAUER демонструють значно нижчий рівень еквівалентності – 72.5% (29 еквівалентних КП). Це означає, що в низці ситуацій еквівалентність SADNESS і TRAUER може ставитися під сумнів. Так, якщо взяти до уваги перші КП цих ЕК, то виявиться, що негатив смутку в англосаксонців редукується певною мірою радістю (КП JOY) та щастям (КП HAPPINESS), тобто для ЕК SADNESS релевантними є смисли смутку (ностальгії) за позитивними моментами життя. Натомість нім. ЕК TRAUER репрезентує більш глибоку та більш негативну емоцію, пов'язану, окрім гніву (КП WUT), ще й з болем (КП SCHMERZ) і жахом (КП ENTSETZEN). Незважаючи на це, нім. ЕК TRAUER є в цілому позитивнішим за англосакс. ЕК SADNESS, оскільки він містить більше позитивних смислів, зокрема надію (КП HOFFNUNG), втіху (КП TROST), гордість (КП STOLZ), співчуття (КП MITGEFÜHL).

Отримані нами результати дещо не узгоджуються або навіть суперечать згаданій вище тезі, що позитивний ЕК JOY частіше виявляє негативне тлумачення у британських наративах, ніж його еквівалент FREUDE у німецьких, а негативний ЕК SADNESS, навпаки, частіше трактується позитивно, ніж нім. TRAUER. Більш об'єктивно ці результати можна підтвердити за допомогою визначення середнього значення показників оцінки КП, які репрезентують смислову структуру ЕК JOY – FREUDE і SADNESS – TRAUER.

Таблиця 2

Показники оцінки (негатив vs. позитив) КП концептів JOY – FREUDE і SADNESS – TRAUER та їхнє середнє значення

N	JOY		FREUDE		SADNESS		TRAUER	
	КП	О.	КП	О.	КП	О.	КП	О.
1	LOVE	8.72	ERLEICHTERUNG	7.61	ANGER	2.34	WUT	2.41
2	HAPPINESS	8.25	STOLZ	7.00	JOY	8.62	SCHMERZ	2.13
3	PRIDE	7.00	LEIDEN	1.65	DEPRESSION	1.85	ENTSETZEN	2.76
4	SORROW	1.65	GENUGTUUNG	8.00	HAPPINESS	8.25	VERZWEIFLUNG	1.94
5	PAIN	2.13	TRAUER	1.61	PAIN	2.13	BESTÜRZUNG	2.00
6	EXCITEMENT	7.50	SCHMERZ	2.13	GRIEF	1.65	ANGST	2.76
7	HOPE	7.05	SPASS	8.19	FEAR	2.76	FREUDE	8.62
8	PLEASURE	8.00	HOFFNUNG	7.05	ANXIETY	2.76	ZORN	2.41
9	SADNESS	1.61	GLÜCK	8.25	FRUSTRATION	2.48	MITGEFÜHL	2.28
10	SATISFACTION	8.00	LEID	1.65	SHOCK	1.94	SCHAM	2.50
11	FUN	8.19	BEGEISTERUNG	8.93	GUILT	2.63	HOFFNUNG	7.05
12	PASSION	8.02	ÄRGER	2.34	DISAPPOINTMENT	2.39	BETROFFENHEIT	1.61
13	DELIGHT	8.62	LUST	7.12	DESPAIR	1.94	MELANCHOLIE	2.34
14	FEAR	2.76	ENTTÄUSCHUNG	2.39	SORROW	1.65	EMPÖRUNG	2.79
15	GRIEF	1.65	ANGST	2.76	LOVE	8.72	LEID	1.65
16	RELIEF	7.61	FRUST	2.48	STRESS	2.09	TROST	5.78
17	GLADNESS	8.62	GENUSS	8.00	CONFUSION	3.21	ENTTÄUSCHUNG	2.39
18	GLORY	7.40	LIEBE	8.72	HOPELESSNESS	1.94	STOLZ	7.00
19	BLESSING	8.25	ZUFRIEDENHEIT	8.00	REGRET	2.28	LIEBE	8.72
20	ENTHUSIASM	8.03	FREUDE	8.62	DISGUST	2.45	DEPRESSION	1.85
\bar{x}		6.45		5.63		3.2		3.55

Середнє значення показників оцінки КП, які репрезентують базові смисли зіставлюваних концептів (Табл. 2), дало змогу підтвердити попередні результати пропонованої праці. Обчислення цього значення надало чітке уявлення про те, що ЕК JOY більш позитивно сприймається в англійськомовному середовищі, ніж FREUDE у німецькомовному, а нім. ЕК TRAUER є більш позитивним порівняно з англосакс. SADNESS.

Висновки. За допомогою опрацьованої корпуснобазованої методики з'ясовано, що амбівалентність може бути одним із критеріїв визначення крос-культурної специфіки емоційних концептів. Це пов'язано з тим, що останні є культурними концептами, тому балансування оцінки – негатив vs. позитив – у смисловій структурі ЕК виявляє, як правило, культурну своєрідність навіть у близькоспоріднених англосаксонській і німецькій лінгвокультурах. Пропонована методика апробована на прикладі ЕК англосакс. JOY – нім. FREUDE і англосакс. SADNESS – нім. TRAUER, які репрезентують базові емоції радості та смутку. Залучення емпіричних даних англійськомовного (iWeb) і німецькомовного (DWDS) веб-корпусів дало змогу верифікувати тезу, що позитивний англосакс. ЕК JOY частіше виявляє негативне тлумачення у британських наративах, ніж його еквівалент FREUDE у німецьких, а негативний англосакс. ЕК SADNESS, навпаки, частіше трактується позитивно, ніж нім. TRAUER. Шляхом визначення показників оцінки найрелевантніших 20-ти концептних проксиматів смислової структури ЕК JOY – FREUDE і SADNESS – TRAUER встановлено, що ЕК JOY більш позитивно сприймається в англійськомовному середовищі, ніж FREUDE у німецькомовному, а нім. ЕК TRAUER є більш позитивним порівняно з англосакс. SADNESS. Це означає, що результати пропонованого дослідження не лише не підтверджують тезу, яка верифікується, але й навіть є дещо протилежними. Розбіжність результатів є стимулом для подальшого пошуку об'єктивної методології для вивчення культурної специфіки ЕК, зокрема й амбівалентних.

Література

1. Bamberg, M., Ammirati, D., Shea, S. "What constitutes 'good' data for the study of language development? How children learn to talk about things with no name: 'double emotions'". [V:] P.W. Davis (ed.), *Alternative Linguistics. Descriptive and Theoretical Modes*. Amsterdam: John Benjamins Publishing, 1995: 1–44.
2. Bradley, M.M., Lang, P.J. Affective norms for English words (ANEW): Instruction manual and affective ratings. Technical Report C-1, The Center for Research in Psychophysiology, University of Florida, 1999.
3. Doyle, C.M., Gendron, M., Lindquist, K.A. "Language is a unique context for emotion perception". [V:] *Affective Science* 2/2, 2021: 171–177.
4. Fronhofer, N.-M. Emotion Concepts in Context: A Contrastive Analysis of English and German Discourse. Doctoral thesis for a doctoral degree (Applied Linguistics English). University of Augsburg, 2019.
5. Goddard, C. "Vocabulary of emotions and its development in English, German and other languages". [V:] G.L. Schiewer, J. Altarriba, B.C. Ng (eds.), *Handbook of Language and Emotion* (HSK Handbooks series). Mouton de Gruyter, 2018: 1–18.
6. Hershfield, H.E., Scheibe, S., Sims, T.L., Carstensen, L.L. "When feeling bad can be good". [V:] *Social Psychological and Personality Science* 4/1, 2013: 54–61.

7. Holm, O., Greaker, E., Strömberg, A. “Experiences of longing in Norwegian and Swedish 4- and 5-year-old children”. [V:] *The Journal of Psychology* 136/6, 2002: 608–612.
8. Kövecses, Z. *Emotion concepts*. New York: Springer, 1990.
9. McEnery, T., Wilson, A. *Corpus linguistics*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2001.
10. Mizin, K., Petrov, O. “Metaphorical modelling of cognitive structure of the concept STINGINESS in British, German, Ukrainian and Russian linguocultures”. [In:] *Przegląd Wschodnioeuropejski* VIII/1, 2017: 219–226.
11. Mizin, K., Petrov, O. “Emotional state GEMÜTLICHKEIT in cross-cultural perspective: Corpus-based approach”. [V:] *Studies about Languages / Kalbų studijos* 38, 2021: 43–60.
12. Mizin, K., Slavova, L., Khmara, V. “The equivalence of terms denoting the emotion concepts of Ger. ANGST and A.-S. FEAR: A corpusbased method”. [V:] *Lege artis* 6/2, 2021: 69–104.
13. Mizin, K., Slavova, L., Petrov, O., Yumrukuz, A. “Organizing the Germans’ emotional world through the prism of the opposition ORDNUNG vs. CHAOS: Ambivalent emotion concepts”. [In:] *Amazonia Investiga* 12/61, 2023: 224–235.
14. Moss, S.A., Couchman, G. “The conflict between the interventions that prevent burnout and the culture of modern capitalism: The benefits of ambivalent emotions”. [V:] *The Australian and New Zealand Journal of Organisational Psychology* 5, 2012: 13–24.
15. Moss, S.A., Wilson, S.G. “Ambivalent emotional states: The underlying source of all creativity?” [V:] *The International Journal of Creativity and Problem Solving* 24/2, 2014: 75–100.
16. Ogarkova, A. “Folk emotion concepts: Lexicalization of emotional experiences across languages and cultures”. [V:] K. Scherer, J. Fontaine, C. Soriano (eds.), *Components of emotional meaning: A sourcebook*. Oxford: Oxford University Press, 2013: 46–62.
17. Soriano, C. “Emotion and conceptual metaphor”. [V:] H. Flam, J. Kleres (eds.), *Methods of Exploring Emotions*. New York, London: Routledge, 2015: 206–214.
18. Rees, L., Rothman, N.B., Lehavey, R., Sanchez-Burks, J. “The ambivalent mind can be a wise mind: Emotional ambivalence increases judgment accuracy”. [V:] *Journal of Experimental Social Psychology* 49/3, 2013: 360–367.
19. Russell, J.A. “Culture and the categorization of emotions”. [V:] *Psychological bulletin* 110/3, 1991: 426–450.
20. Stamenov, M.I. “Ambivalence as a dialogic frame of emotions in conflict”. [V:] E. Weigand (ed.), *Emotion in Dialogic Interaction*. Amsterdam: John Benjamins Publishing, 2004: 183–204.
21. Tissari, H., Vanhatalo, U., Siirainen, M. “From corpus-assisted to corpus-driven NSM explications: The case of Finnish viha (anger, hate)”. [V:] *Lege artis* 4/1, 2019: 290–334.
22. Underhill, J.W. *Ethnolinguistics and cultural concepts: Truth, love, hate and war*. Cambridge: Cambridge University Press, 2015.
23. Wierzbicka, A. *Emotions Across Languages and Cultures: Diversity and Universals*. Cambridge: Cambridge University Press, 1999.
24. Wilson, P., Lewandowska-Tomaszczyk, B. “Pride in British English and Polish: A cultural linguistics perspective”. [V:] F. Sharifian (ed.), *Advances in Cultural Linguistics*. Singapore: Springer, 2017: 373–409.

Використані веб-корпуси

1. DWDS. Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache. URL <http://www.dwds.de/ressourcen/korpora/>
2. iWeb. Intelligent Web-based Corpus. URL <https://www.english-corpora.org/iweb/>

AMBIVALENCE AS A CRITERION OF CROSS-CULTURAL SPECIFICITY OF EMOTIONAL CONCEPTS: DATA FROM ENGLISH AND GERMAN WEB CORPORA

Kostiantyn Mizin

Translation and Teaching Methodology Department, Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, Pereiaslav, Ukraine.

Abstract

Background: Since a person constantly strives to harmonise one's own inner world, which also implies a search for emotional balance in the form of emotional release or emotional balance, this leads to the formation of such emotion concepts (ECs), which negative meaning structure can be levelled by the positive meanings contained in it, and vice versa. Similar ECs can be both negative and positive, which depends on the individual's subjective perception of the emotional situation. This phenomenon is called ambivalence. Some languages are more flexible and creative in expressing ambivalent emotions, so ambivalence can be one of the criteria for studying the cross-cultural specificity of ECs.

Purpose: The aim of the proposed article is to verify the claim that the positive EC JOY is more often interpreted negatively in British narratives than its equivalent FREUDE in German ones, and the negative EC SADNESS, on the contrary, is more often interpreted positively than its German equivalent TRAUER. The verification is carried out by comparing the frequency and evaluation (negative vs. positive meanings) of the most relevant conceptual proximates of the semantic structure of the ECs JOY – FREUDE and SADNESS – TRAUER.

Results: By determining the evaluation indicators for the most relevant 20 conceptual proximates of the semantic structure of the ECs JOY – FREUDE and SADNESS – TRAUER, it was found that the EC JOY is more positively perceived in the English-speaking environment than FREUDE in the German-speaking one, and the German EC TRAUER is more positive compared to the Anglo-Saxon SADNESS.

Discussion: The results of the proposed study not only do not confirm the claim being verified, but are even somewhat opposite. The divergence of results is an incentive to further search for an objective methodology for studying the cultural specificity of ECs, including ambivalent ones.

Keywords: emotion concept, cultural concept, linguoculture, ambivalence, equivalence, evaluation, language corpus.

Vitae

Kostiantyn Mizin, DrSc. (Philology), Full Professor. His areas of research interests include contrastive linguistics, cognitive linguistics, translation studies, contrastive linguoculturology, and phraseology.

Correspondence: kostiantyn.mizin@gmail.com

Надійшла до редакції 05 квітня 2024 року
Рекомендована до друку 18 квітня 2024 року